

การสร้างสรรคภาพยนตร์สารคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ใต้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรมัน

Producing Documentary Film to Promote Under Water
Tourism in Thailand: Case Study, Petchburi Bremen Ship Wreck

กิตติธัช ศรีฟ้า*

วันที่รับบทความ	1 ธันวาคม 2564
วันที่แก้ไขบทความ	12 กุมภาพันธ์ 2565
วันที่ตอบรับบทความ	19 กุมภาพันธ์ 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและขั้นตอนการสร้างสรรค
ภาพยนตร์สารคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใต้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจม
เพชรบุรีเบรมัน และเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ กับการสำรวจแหล่งเรือจม
อื่น ๆ ในประเทศไทยเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการในการสร้างสรรคภาพยนตร์สารคดีมีดังนี้
1. กระบวนการวางแผนก่อนการผลิตภาพยนตร์สารคดี (Pre-production Planning)
การศึกษาข้อมูลค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือทั้งรูปแบบเอกสาร การสัมภาษณ์
ผู้เชี่ยวชาญ และนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนเขียนบทภาพยนตร์สารคดี 2. การถ่ายทำ
ภาพยนตร์สารคดี (Production) การผลิตสื่อในรูปแบบภาพยนตร์สารคดี ผู้วิจัยเริ่ม
โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเรือจม บันทึกภาพการทำงานของนักวิจัย โดยใช้วิธี
การติดตามนักวิจัยในการทำงานทุกขั้นตอน การบันทึกภาพใต้น้ำที่ทีมงานเลือกใช้ช่าง
ภาพมืออาชีพที่มีประสบการณ์ในการดำน้ำมาช่วยในการบันทึกภาพวิดีโอ 3. การตัด
ต่อภาพยนตร์สารคดี (Post-Production) การตัดต่อ เริ่มจากนำไฟล์วิดีโอการ
สัมภาษณ์ ผู้ดำเนินรายการซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องวางในโปรแกรมการตัดต่อ และทำการ
ตัดต่อเฉพาะส่วนที่ต้องการนำเสนอ และส่วนเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องตัดออก ทำการใส่
เสียงดนตรีประกอบ กราฟิก เผยแพร่ในวันที่ 5 มกราคม 2564 ผ่านช่องทางยูทูป

* อาจารย์ประจำสาขานิเทศศิลป์ ภาควิชาการออกแบบสื่อดิจิทัล คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การสร้างสื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใต้ทะเล สื่อที่จัดทำขึ้นมีการเผยแพร่ผ่านทางช่องทางออนไลน์ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในยุคปัจจุบันได้ดี ทั้งนี้พบว่าสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญในการเข้าถึงความรู้ทางประวัติศาสตร์ก่อนการดำน้ำ

คำสำคัญ: ภาพยนตร์สารคดี / การท่องเที่ยวใต้ทะเลไทย / เรือจมเพชบุรีเบรเมน

Abstract

This research aims to study the production process of documentary film that promote under water tourism in Thailand; case study, Petchburi Bremen Ship Wreck. Also, this is a study guideline for studying other ship wreck in Thailand for historical education.

The findings found that there are three steps in production process; preproduction, production and post-production. Preproduction, researching and gathering the data from reliable sources including interviews and documents then start writing the script. Production, to producing documentary film the researcher will have to interview the informants who are expert in ship wreck while the camera team are filming and following along with the researcher while working. For filming under water, the researcher must hire professional diver with high experience in filming under water. Post-production, the editing process, the researcher structures the story with content from the interview and deletes unnecessary content including mixing sound and insert graphics. The film has been broadcasting in YouTube since January 5th, 2021.

The documentary film “Petchburi Bremen Ship Wreck” is broadcasting in online platform since it capable of engaging the target audience better than other type of media. Also, this learning media materials play a crucial role for learning the history before start diving.

Keywords: Documentary Film / Under Water Tourism in Thailand / Petchburi Bremen Ship Wreck

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นแหลมพุ่งลงไปในทะเล มีพื้นที่ติดทะเลจำนวนมากทำการค้าทางเรือกับต่างชาติมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ดังนั้นในท้องทะเลไทยจึงเต็มไปด้วยเรื่องราว ไม่ว่าจะเป็นการค้า สังคม การเมือง เศรษฐกิจ สงคราม และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้หลายเรื่องต้องจมหายลงใต้ทะเลกลายเป็นความรู้ที่จมน้ำหลายเรื่องราวคุณค่า

ทางประวัติศาสตร์หายไปใต้ทะเล บางเรื่องก็ถูกค้นหาและขุดค้นเรื่องราวขึ้นมาเพื่อบอกเล่าได้ทัน ในขณะที่เดียวกันหลายเรื่องก็จมหายไปตลอดกาล อีกทั้งประเทศไทยมีศักยภาพด้านการดำน้ำลึก (Scuba Diving) เป็นอย่างมาก เนื่องจากมีอุณหภูมิของน้ำที่เอื้ออำนวยต่อการดำน้ำ มีความหลากหลายของโปรแกรมในการดำน้ำ และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน (ข้อมูลจาก: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. โครงการศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มด้านการตลาด สำหรับการท่องเที่ยวของกลุ่มดำน้ำ. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554.) ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตนักดำน้ำอันดับ 1 ของโลก โดยอ้างอิงจากจำนวนนักเรียน ที่ลงทะเบียนเรียนจากทั่วโลก ซึ่งสถาบันดำน้ำเหล่านี้มีสำนักงานอยู่ทั่วโลก

การท่องเที่ยวถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญส่วนหนึ่งของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินของประเทศ การท่องเที่ยวช่วยเพิ่มรายได้จากการเก็บภาษีของรัฐบาล อีกทั้งการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มรายได้ต่อหัวของชุมชนท้องถิ่น มีผลทำให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น และมีผลทำให้เศรษฐกิจระดับรากหญ้ามีความเข้มแข็งมากขึ้น อีกทั้งรัฐบาลไทยจึงให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการท่องเที่ยวจึงมีการระบุไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) และยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี 2560 – 2579 ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวดำน้ำ ถือเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างสูง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวดำน้ำลึก ซึ่งในอดีต การท่องเที่ยวดำน้ำเป็นกิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายที่สูงมาก เนื่องจากอุปกรณ์ต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีราคาแพงมาก หากแต่ในปัจจุบัน อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการดำน้ำ มีราคาลดลงมาจึงทำให้ผู้คนให้ความสนใจกันมากขึ้น ประกอบกับข้อมูลวิจัยของทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยวิเคราะห์ไว้ว่า “ประเทศไทยมีความเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวดำน้ำเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก โดยมีข้อได้เปรียบหลายด้าน เช่น อุณหภูมิ น้ำ หรือความงามของแนวปะการังขาดเพียงแต่ความหลากหลายของรูปแบบการดำน้ำ” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554)

ในการนี้ผู้จัดทำจึงได้สร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใต้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรมัน โดยแนวความคิดหลักเป็นการนำเสนอเนื้อหาการทำงานของนักวิจัย การหาข้อมูลประวัติศาสตร์ของซากเรือจม ในแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือทั้งจากไทยและต่างประเทศที่บันทึกไว้ เพื่อส่งเสริมให้คนไทยเห็นคุณค่าของท้องทะเลไทย ภาพที่นำเสนอจะเป็นเรื่องการทำงานของนักวิจัยเพื่อเป็นแนวทางการทำงานหรือการพัฒนาทางด้านเรือจมให้กับนักวิจัยหรือคนทำงานด้านนี้ต่อไป โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกถ่ายทำบริเวณแหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรมัน เป็นกรณีศึกษาเนื่องจากปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม และการสร้างสรรค์ผลงานดังกล่าวได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการและขั้นตอนสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใต้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรมัน

2. เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ กับการสำรวจแหล่งเรือจมอื่น ๆ ในประเทศไทย เพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรมัน จำนวน 8 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ปริศนาเรือจมเพชรบุรี
- ตอนที่ 2 จุดเริ่มต้นของการไขปริศนา
- ตอนที่ 3 การค้นพบเรือจมครั้งแรก
- ตอนที่ 4 ชีวิตเรือจมเพชรบุรี
- ตอนที่ 5 สงครามโลกครั้งที่ 1
- ตอนที่ 6 การจมของเรือแก้วสมุทร
- ตอนที่ 7 อับปางเรือแก้วสมุทร
- ตอนที่ 8 เรือแก้วสมุทร ประวัติศาสตร์หน้าใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์สารคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรมัน
2. ได้องค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรมัน
3. ได้สื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ทะเลไทยในรูปแบบประวัติศาสตร์ทางทะเล

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

โฆสิต บันเปียมรัชฎ์ (โฆสิต บันเปียมรัชฎ์, 2553) ให้ความเห็นว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ และแบ่งพื้นที่ทางการท่องเที่ยวออกเป็น 3 พื้นที่เพื่อประโยชน์ในการจัดการดังนี้

1. พื้นที่ท่องเที่ยวที่ติดตลาดแล้ว จะทำการพัฒนาได้โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง จัดการทำแผนการใช้ประโยชน์ของพื้นที่โดยไม่เกินความสามารถในการรับรองของพื้นที่และความร่วมมือในระดับท้องถิ่น
2. พื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เช่น เชียงใหม่ ที่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวและต้องพยายามพัฒนาพื้นที่ใกล้เคียงด้วย เช่น เชียงราย ลำปาง ลำพูน เพื่อการกระจายประโยชน์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดใกล้เคียงอย่างกว้างขวาง
3. พื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัด เป็นพื้นที่ในจังหวัดหรือระหว่างจังหวัดใกล้ๆ กัน คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการศึกษาภูมิสถา (ม.ป.ป.) กล่าวถึง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สรุปได้ว่า เป็นการบริหารและจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งให้มี เอกลักษณ์เฉพาะ

ตัวเหมาะสมกับสภาพทรัพยากร มีความหลากหลายด้านจุดประสงค์ทางการศึกษา เรียนรู้เป็นหลัก และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ซึ่งจะมีการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านการจัดการ ได้แก่การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว การให้การศึกษาและสื่อความหมาย การจัดการการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการตลาด และการมีส่วนร่วมในชุมชน 3) ด้านการดำเนินการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในลำดับแรกคือการพัฒนาองค์ประกอบของการท่องเที่ยว

ทั้งนี้การท่องเที่ยวเองก็ยังมีองค์ประกอบของการท่องเที่ยว โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความเห็นไว้ว่า

บูฮาลิส (Buhalis, 2000) ได้กล่าวถึงกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวต้องมีการพัฒนาปัจจัย 6 ประการ (6As) ซึ่งประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) โปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Packages) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และบริการเสริม (Ancillary Services)

แมคคินทอช และ โกลด์เนอร์ (Ritchie, 1989) กล่าวถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยว ที่ต้องการหาประสบการณ์และความพึงพอใจ โดยแสวงหาและเลือกแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อสนองความพึงพอใจ

2. ธุรกิจที่จำหน่ายสินค้าและให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว นักธุรกิจจะเห็นว่านักท่องเที่ยวเป็นโอกาสในการหาผลประโยชน์จาก การจัดเตรียมผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

3. หน่วยงานราชการในท้องถิ่นหรือในพื้นที่จะมองว่านักท่องเที่ยวช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น ช่วยสร้างรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่น

4. ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นจะมองการท่องเที่ยวเป็นวัฒนธรรม และนำมาซึ่งการจ้างงาน การที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในท้องถิ่นจำนวนมากอาจให้ทั้งผลประโยชน์และผลเสียต่อท้องถิ่น

นอกเหนือจากนั้นการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว ก็เป็นสิ่งที่สำคัญ โดยการวางแผน เป็นการคิดล่วงหน้าเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งรวมกันในลักษณะของระบบรวม โดยมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการศึกษาวิเคราะห์ถึงผลดีและผลเสียทั้งทางตรงและทางอ้อมของแนวทางในการดำเนินงานแต่ละด้าน ในขณะเดียวกันก็มีการกำหนดวิธีการในการติดตาม ควบคุม และประเมินผลแนวปฏิบัติดังกล่าวให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่ครบถ้วนประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งประเทศของเรามีพื้นที่ทางทะเลมากกว่า 350,000 ตารางกิโลเมตร (ประกอบด้วยฝั่งอันดามันและฝั่งอ่าวไทย) โดยในแต่ละฝั่งทะเลก็มีจุดเด่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน ซึ่งหากกล่าวถึงการท่องเที่ยวทางทะเลของประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่า มีอยู่ 2 รูปแบบหลัก คือ

1. การท่องเที่ยวในรูปแบบของการชมทัศนียภาพและความสวยงามของท้องทะเลและผืนน้ำ ตลอดจนวิวทิวทัศน์และหมู่เกาะต่าง ๆ

2. การท่องเที่ยวในรูปแบบของการดำน้ำ (ทั้งการดำน้ำตื้นและการดำน้ำลึก)

โดยการท่องเที่ยวกลุ่มดำน้ำในประเทศไทย มีแหล่งดำน้ำที่น่าสนใจ กระจายออกไปทั้ง 2 ฝั่งทะเล โดยฝั่งอ่าวไทยได้รับอิทธิพลมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีน ทำให้มีฤดูการท่องเที่ยวตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงเดือนพฤศจิกายน และฝั่งอันดามันได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย ทำให้มีฤดูการท่องเที่ยวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ดังนั้นเมื่อรวมทะเลไทยทั้งสองฝั่งเข้าด้วยกัน จึงกล่าวได้ว่า ทะเลของประเทศไทย สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี โดยผลัดกันฝั่งละ 6 เดือน

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าประเทศไทยมีศักยภาพที่ดีในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มดำน้ำ แต่ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้มากกว่านี้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากร รวมถึงการบังคับใช้และออกกฎหมายเพื่อควบคุมดูแลทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่มีอยู่ และอีกปัจจัยคือการสร้างคุณค่าให้กับการท่องเที่ยว การสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ยังสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้

แนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์สารคดี (Documentary)

ภาพยนตร์สารคดี (Documentary) ถูกใช้เป็นครั้งแรกในการอธิบายภาพยนตร์เรื่อง Moana ผลงานภาพยนตร์ของ โรเบิร์ต ฟลาเฮอร์ตี้ (Robert Flaherty) ปีค.ศ.1926 โดย จอห์น เกียร์สัน (John Grierson) นักวิชาการชาวอังกฤษ เขาได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับภาพยนตร์สารคดีว่าเป็นการสร้างสรรคที่ถ่ายทอดมาจากความเป็นจริง (Creative Treatment of Actuality) ผู้สร้างภาพยนตร์จะต้องถ่ายทอดเรื่องราวที่สร้างจากความเป็นจริงในเชิงสร้างสรรค์ ไม่ใช่เป็นการลอกเลียนแบบจากความเป็นจริงโดยไม่มีการตกแต่ง (บรรจง โกศลวัฒน์, 2530. น.108 อ้างถึงใน มนต์ศักดิ์ เกษศิริรินทร์เทพ, 2563)

ชญาอนุช วีรสสาร (2560) กล่าวว่าภาพยนตร์สารคดี เป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานของ ความจริงในสังคมที่มีหลากหลายแง่มุม เพื่อบันทึกเหตุการณ์ พฤติกรรม ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และบรรยากาศอื่น ๆ ผ่านมุมมองของผู้สร้าง แล้วถ่ายทอดออกมา ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นความบันเทิงตามหน้าที่ของภาพยนตร์

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดี (Documentary) เพื่อเป็นภาพยนตร์ที่บันทึกเหตุการณ์จริง แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทำงานในรูปแบบการค้นคว้าข้อมูล เป็นภาพยนตร์สารคดีที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ สังคม ที่เกิดขึ้นในอดีตที่จมอยู่ใต้ท้องทะเลและนำองค์ความรู้ที่จมใต้น้ำอยู่ขึ้นมาเพื่อบันทึกประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านโบราณคดีใต้น้ำ เพื่อใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในเผยแพร่ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ใต้ทะเลต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดต่อ

ประทีน คล้ายนาค (2545) กล่าวว่า การตัดต่อเป็นกระบวนการขั้นสุดท้าย (post-production) ของการผลิตรายการโทรทัศน์หลังจากที่ถ่ายทำเป็นสต็อกข้อต่อเรียบร้อยแล้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อนำภาพต่างๆ มาเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราวที่มีความต่อเนื่องกันตามบทที่เขียนไว้ โดยนำมาตัดต่อใส่เทปวิดีโออีกม้วนหนึ่งเรียกว่ามาสเตอร์เทป

สุธี พลพงษ์ (2548) กล่าวว่า การตัดต่อ หมายถึง การนำภาพหลายภาพมาประกอบกันให้เป็นเรื่องราว โดยการนำรายละเอียดของภาพและเหตุการณ์ที่สำคัญจากม้วนเทปที่ได้บันทึกไว้หลาย ๆ ม้วน มาทำการเลือกสรรภาพใหม่เพื่อเรียงลำดับภาพให้ได้เนื้อหาตามบท

สรุปได้ว่า การตัดต่อ หมายถึง กระบวนการขั้นสุดท้าย ของการผลิตรายการโทรทัศน์ เป็นการนำภาพและเสียงที่บันทึกไว้ในม้วนเทปมาเรียงลำดับใหม่ให้เป็นเรื่องราวตามบทที่เขียนไว้ให้ทั้งภาพและเสียงมีความต่อเนื่องกันและกลมกลืนกันโดยตลอดทั้งเรื่อง

ความสำคัญของการตัดต่อ

1. เพื่อคัดเลือกภาพและเสียง การถ่ายวิดีโอในงานต่างๆไป จะต้องถ่ายเก็บข้อมูลไว้ให้มากที่สุด แล้วจึงคัดเลือกภาพและเสียงจากส่วนที่ดีที่สุดมาใช้งานและตัดส่วนที่ไม่ต้องการออกไป กรณีที่มีการวางแผนล่วงหน้าไว้แล้ว การถ่ายทำยังต้องมีการทำซ้ำหลายๆ ครั้ง (Take) แล้วจึงนำมาคัดเลือกในภายหลังเช่นกัน

2. เพื่อเรียงลำดับเรื่องราว เป็นการนำภาพที่คัดเลือกมาแล้ว มาเรียงลำดับและต่อเชื่อมภาพในแต่ละข้อต่อให้ต่อเนื่องเป็นไปตามเนื้อเรื่องหรือสคริปต์ที่วางไว้

3. เพื่อปรับความยาว การนำข้อมูลส่วนต่าง ๆ ของวิดีโอมาใช้งานจำเป็นต้องปรับความยาวทั้งหมดหรือของแต่ละท่อนให้เหมาะสม ซึ่งบางรายการอาจมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนไว้แล้ว บางรายการอาจมีการยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลาได้ แต่การปรับเวลาเพื่อให้เกิดความกระชับ เหมาะสมกับเหตุการณ์และเนื้อหาจำเป็นเป็นสิ่งจำเป็น

4. เพื่อปรับแต่งแก้ไข การแก้ไขความบกพร่องในเรื่องของแสง สี สิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในขณะถ่ายทำ การตัดต่อลำดับภาพจะสามารถช่วยแก้ไข ลบออก หรือปรับแต่งภาพในแต่ละท่อนให้มีความกลมกลืนกันได้

5. เพื่อปรุงแต่ง เป็นการเพิ่มสีสัน เช่น การใส่เสียงดนตรี หรือเสียงประกอบ (Effect) การซ้อนตัวหนังสือ (Transition) การประกอบภาพหลายชั้น เป็นต้น เพื่อให้เรื่องราวนั้นสมบูรณ์ขึ้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับการตัดต่อผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการวางจังหวะของการสื่อสารของภาพที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้ชม บางภาพการตัดต่อต้องมีความเร็วในการนำเสนอเพื่อดึงดูดความสนใจ มีการเน้นย้ำภาพที่ต้องการสื่อสารรวมถึงการใส่ข้อความเพื่ออธิบายหรือขยายความหมายจากภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเชิงสร้างสรรค์

ถอดบทเรียนจากการที่ลงมือสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัย ตั้งแต่การศึกษาข้อมูล การค้นคว้าหลักฐานอ้างอิง การลงสำรวจใต้น้ำ และการนำเสนอผลงานสู่สาธารณะ

ขั้นตอนการสร้างสรรคผลงาน

1. ศึกษาเอกสารขั้นต้น เกี่ยวกับความรู้ด้านโบราณคดี และประวัติศาสตร์เรือเพชรบุรีเบรเมน ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความรู้ด้านโบราณคดี และประวัติศาสตร์เรือเพชรบุรีเบรเมน โดยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยสามารถสรุปข้อมูลเบื้องต้นที่มีความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับเรือเพชรบุรีเบรเมน
2. ศึกษาโบราณวัตถุ ที่ยังอยู่ใต้น้ำ และนำขึ้นจากน้ำแล้ว ทั้งที่อยู่ในพิพิธภัณฑ์ และอยู่ที่บุคคลทั่วไป เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาเรือเพชรบุรีเบรเมน
3. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ด้วยการเข้าไปร่วมปฏิบัติภารกิจขุดค้นทางโบราณคดีใต้น้ำ กับกองโบราณคดีใต้น้ำ เพื่อเข้าใจหลักการทำงานทางวิชาการของงานโบราณคดีใต้น้ำ
4. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ไปดำน้ำ ในแหล่งเรือจมต่าง ๆ ทั่วประเทศ
5. เขียนบทสารคดี นำข้อมูลที่ได้เขียนจากการศึกษาทั้งเอกสาร และภาคสนาม เขียนบทเพื่อเป็นแนวทางการในสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดี
6. ผลิตสื่อในรูปแบบภาพยนตร์สารคดี โดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัย บันทึกภาพการทำงานของนักวิจัย บันทึกภาพใต้น้ำ ตัดต่อ บันทึกเสียง เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์
7. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ทางทะเล นำผลงานภาพยนตร์สารคดี และข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำเสนอแก่นักดำน้ำก่อนลงดำน้ำบริเวณจุดดำน้ำเรือจมเพชรบุรีเบรเมน

การตัดต่อ ในการตัดต่อภาพยนตร์สารคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใต้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรเมน ทีมงานใช้โปรแกรม Adobe Premiere Pro CC เป็นโปรแกรมหลักในการตัดต่อ มีขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

1. นำไฟล์วิดีโอการสัมภาษณ์ ผู้ดำเนินรายการซึ่งเป็นเจ้าของเรื่อง คือตัวผู้วิจัยเอง วางในโปรแกรมการตัดต่อและทำการตัดต่อเฉพาะส่วนที่ต้องการนำเสนอและส่วนเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องตัดออก
2. บันทึกเสียงบรรยาย (Voice Over) คือการบันทึกเสียงบรรยายตามบทที่ได้เขียนไว้ในแต่ละตอน ซึ่งเราจะวางเสียงที่บันทึกมาก่อน ซึ่งในส่วนนี้ทีมงานบันทึกเสียงเพิ่ม เพื่อเสริมเนื้อหาจากการสัมภาษณ์บางส่วนที่ขาดหายไปให้ผลงานภาพยนตร์สารคดีออกมาสมบูรณ์ที่สุด
3. เลือกภาพประกอบ คือ การเลือกไฟล์ภาพวิดีโอที่บันทึกภาพ โดยเลือกการคัดภาพประกอบ (Footage) การเลือกภาพส่วนที่ไม่ต้องการหรือส่วนไม่สามารถใช้งานได้ออกไปโดยเหลือเพียงส่วนที่สำคัญและภาพที่ดีที่สุดไว้เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป
4. การตัดต่อ ในการตัดต่อภาพยนตร์สารคดีที่ทีมงานใช้หลักในการเลือกภาพเพื่อเล่าเรื่อง ดังนี้
 - 4.1 สร้างความต่อเนื่อง (Flow) และลำดับเรื่องราวให้ถูกต้อง คือ การเลือกภาพประกอบ (Footage) มาเรียบเรียงลำดับเหตุการณ์ให้มีความต่อเนื่องตรงตามบทบรรยาย โดยอาศัยบทภาพยนตร์เป็นแนวทางในการลำดับภาพและเสียงให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

4.2 ใส่กราฟิก หลังจากการเรียงลำดับเหตุการณ์และความต่อเนื่องแล้ว ก็มาถึงขั้นตอนที่สร้างสีสันและความน่าสนใจให้กับภาพยนตร์สารคดี ในขั้นตอนนี้จะเป็นการเพิ่มส่วนประกอบพิเศษทั้งในส่วนของภาพ โดยมีการแต่งสีภาพให้สมจริงและสวยงาม

4.3 ดนตรีประกอบ เลือกดนตรีประกอบให้มีความสุข สมจริง เข้ากับการเล่าเรื่องของผู้วิจัย และทำการเพิ่ม/ลด ให้เท่ากันตลอดทั้งงานและทำการผสมเสียงระหว่างเสียงดนตรีประกอบกับเสียงบรรยายซึ่งขั้นตอนนี้มีความสำคัญมากโดยที่ระดับของเสียงไม่ควรสูงเกิน -12 เดซิเบล

4.4 การรวมงาน (Export) คือ การนำโปรเจกซ์งานทั้งหมดที่ได้ทำไปมาทำการประมวลผล (Export) งานออกมาเป็นไฟล์ Video เลือกเป็น H.264 และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ต่อไป

4.5 การตรวจสอบคุณภาพ ก่อนการเผยแพร่ผู้วิจัยได้ส่งให้กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ตรวจสอบคุณภาพและทำการแก้ไขตามคำแนะนำ ก่อนการเผยแพร่โดยเผยแพร่ผ่าน YouTube

สรุปผลการวิจัย

1. กระบวนการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใต้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรมัน

1.1 กระบวนการวางแผนก่อนการผลิตรายการ (Preproduction Planning) การศึกษาข้อมูลค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือทั้งรูปแบบเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งได้ข้อมูลส่วนหนึ่งจากการรวบรวมของผู้วิจัย หาข้อมูลเรือเพชรบุรีเบรมันกว่าสองปี และนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนเขียนบทภาพยนตร์สารคดี ซึ่งนำเสนอจำนวน 8 ตอน โดยข้อมูลถือว่ามีความสำคัญมากสำหรับการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดี อีกทั้งข้อมูลที่ได้ต้องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องอีกด้วย ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสำรวจ การค้นคว้า ทั้งหมด ประเด็นที่ผู้วิจัยให้ค้นพบและมีความสำคัญอย่างมากประกอบด้วย การต่อเรือ เส้นทางเดินเรือ การขนคนจีน การค้า การสงคราม การจมน้ำของเรือ ผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียง และสร้างสรรค์เป็นบทภาพยนตร์สารคดี ต่อไป

1.2 การถ่ายทำ (Production) การผลิตสื่อในรูปแบบภาพยนตร์สารคดี ผู้วิจัยเริ่มโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเรือจม บันทึกภาพการทำงานของนักวิจัย บันทึกภาพใต้น้ำ ตัดต่อ บันทึกเสียง เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์นักวิจัยถึงการทำงานเพื่อบันทึกภาพการทำงานทั้งหมด การถ่ายภาพวิดีโอประกอบการทำงานของนักวิจัย โดยใช้วิธีการติดตามนักวิจัยในการทำงานทุกขั้นตอนที่สำคัญ อาทิเช่น การค้นคว้าข้อมูลที่ห้องทำงาน การหาเอกสารทางวิชาการ การวิเคราะห์เอกสาร เป็นต้น ซึ่งมีการจัดไฟ แสง และคุมโทนในการบันทึกภาพวิดีโอเพื่อให้ความสมจริง

การบันทึกภาพใต้น้ำการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี ทีมงานทำการวางแผนอย่างรอบครอบเนื่องจากการถ่ายวิดีโอใต้น้ำมีความเสี่ยงสูง และค่าใช้จ่ายสูงทั้งค่าเรือ ค่าอุปกรณ์ดำน้ำ กล้องถ่ายภาพใต้น้ำ ซึ่งทีมงานจึงเลือกใช้ช่างภาพมืออาชีพที่มีประสบการณ์ในการดำน้ำ การถ่ายภาพใต้น้ำมาช่วยในการบันทึกภาพดังกล่าว โดยทำการลงสู่น้ำที่ละทีมน ทีมงานเลือกใช้กล้อง DSLR (Digital Single Lens Reflex) บันทึกภาพวิดีโอเนื่องจากสะดวกในการทำงานในการถ่าย

ภาพใต้ท้องทะเล อีกทั้งมีการใช้แสงจากไฟฉายเพื่อส่องสว่างในจุดที่มีดของเรือจมเพื่อให้ได้งานที่สี สีนสวยงามตรงกับความเป็นจริง และบันทึกวิดีโอเป็นไฟล์ที่ใหญ่ที่สุด 4K เพื่อนำมาแต่งภาพใน โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพิ่ม สิ่งสำคัญในการถ่ายภาพยนตร์สารคดีได้น้ำคือการจัดการองค์ประกอบภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Richard Harrington (2013) กล่าวว่าทักษะสำคัญอย่างหนึ่งของการถ่ายวิดีโอคือ การจัดการองค์ประกอบภาพ ลักษณะของการจัดการองค์ประกอบภาพมีผลอย่างมากต่อการรับรู้ถึงสิ่งที่ ช่างภาพต้องการสื่อสารถึงผู้ชมหรือผู้รับสาร ภาพแบบเต็มเฟรมจะตอบสนองด้านอารมณ์ ส่วนภาพ ที่เล่นกับมุมมองในการเล่าเรื่องจะดึงให้ผู้ชมเหมือนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ได้

1.3 การตัดต่อ (Post-Production) การตัดต่อภาพยนตร์สารคดีเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวใต้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรมัน ทีมงานใช้โปรแกรม Adobe Premiere Pro CC เป็นโปรแกรมหลักในการตัดต่อ มีขั้นตอนการทำงานดังนี้

- นำไฟล์วิดีโอการสัมภาษณ์ ผู้ดำเนินรายการซึ่งเป็นเจ้าของเรื่อง คือตัวผู้วิจัยเอง วาง ในโปรแกรมการตัดต่อ และทำการตัดต่อเฉพาะส่วนที่ต้องการนำเสนอ และส่วน เนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องตัดออก

- บันทึกเสียงบรรยาย (Voice Over) คือการบันทึกเสียงบรรยายตามบทที่ได้เขียนไว้ ในแต่ละตอน ซึ่งเราจะวางเสียงที่บันทึกมาก่อน ซึ่งในส่วนนี้ทีมงานบันทึกเสียงเพิ่ม เพื่อเสริมเนื้อหาจากการสัมภาษณ์บางส่วนที่ขาดหายไปให้ผลงานภาพยนตร์สารคดี ออกมาสมบูรณ์ที่สุด

- เลือกภาพประกอบ คือ การเลือกไฟล์ภาพวิดีโอที่บันทึกภาพ โดยเลือกการตัดภาพ ประกอบ (Footage) การเลือกภาพส่วนที่ไม่ต้องการหรือส่วนไม่สามารถใช้งานได้ ออกไป โดยเหลือเพียงส่วนที่สำคัญและภาพที่ดีที่สุดไว้เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

- ใส่กราฟิก หลังจากการเรียงลำดับเหตุการณ์และความต่อเนื่องแล้ว ก็มาถึงขั้นตอน ที่สร้างสีสันและความน่าสนใจให้กับภาพยนตร์สารคดี ในขั้นตอนนี้จะเป็นการเพิ่ม ส่วนประกอบพิเศษทั้งในส่วนของภาพ โดยมีการแต่งสีภาพให้สมจริงและสวยงาม

- ดนตรีประกอบ เลือกดนตรีประกอบให้มีความสนุก สมจริง เข้ากับการเล่าเรื่องของ ผู้วิจัย และทำการเพิ่ม/ลด ให้เท่ากันตลอดทั้งงานและทำการผสมเสียงระหว่างเสียง ดนตรีประกอบกับเสียงบรรยายซึ่งขั้นตอนนี้มีความสำคัญมากโดยที่ระดับของเสียงไม่ ควรสูงเกิน -12 เดซิเบล

- การตรวจสอบคุณภาพ ก่อนการเผยแพร่ผู้วิจัยได้ส่งให้กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย และสร้างสรรค์ ตรวจสอบคุณภาพและทำการแก้ไขตามคำแนะนำ ก่อนการเผยแพร่ โดยเผยแพร่ผ่าน YouTube

- การเผยแพร่ ภาพยนตร์สารคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใต้ทะเลไทย กรณีศึกษา: แหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรเมน จำนวน 8 ตอน ทำการเผยแพร่ในวันที่ 5 มกราคม 2564

2. การสำรวจและหาข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรือจมเพชรบุรีเบรเมน

จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลขั้นแรกจากกองโบราณคดีใต้น้ำ ซึ่งผู้วิจัยค้นพบเอกสารการสำรวจเรือเพชรบุรีเบรเมนทั้งหมด 3 ฉบับ และเอกสารกรมอบโบราณวัตถุที่ค้นพบบริเวณซากเรือ แก้วสมุทร ของนักดำน้ำให้ทางกองโบราณคดีใต้น้ำ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของเรือมีน้อยมาก ผู้วิจัยต้องทำการศึกษาค้นคว้าหลักฐานด้วยตนเอง

ข้อมูลของเรือจมเพชรบุรีเบรเมนที่ถูกต้องชัดเจนขาดหายไปตั้งแต่ช่วงแรก ๆ ที่เรือแก้วสมุทรจมลง การรวมรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับเรือแก้วสมุทรนั้น มีเพียงกลุ่มคนเล็ก ๆ เท่านั้นที่ให้ความสนใจ แต่เนื่องจากไม่ใช่งานประจำ เป็นเพียงความสนใจส่วนบุคคลทำให้เรื่องราวไม่ประติดปะต่อชัดเจน รวมไปถึงไม่มีหน่วยงานภาครัฐใด ให้ความสนใจในแง่ประวัติศาสตร์ของซากเรือจมที่มีอายุเพียงแค่ 100 ปี อย่างจริงจัง ทั้งนี้ถึงแม้จะมีหน่วยงานภาครัฐ กองโบราณคดีใต้น้ำ ในสังกัดของกรมศิลปากร ซึ่งทำหน้าที่ขุดค้นทางโบราณคดีใต้น้ำ หากแต่ทางกองเอง ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีอุปกรณ์ดำน้ำที่ทันสมัยแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีบุคลากรทางวิชาการโบราณคดีใต้น้ำน้อยมาก เพราะบุคลากรส่วนใหญ่ของกองโบราณคดีใต้น้ำจะเป็นนักปฏิบัติการ ทำหน้าที่ขุดค้นเป็นหลัก แต่นักวิชาการที่ทำหน้าที่สืบค้นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ต่อจากการขุดค้นโบราณวัตถุขึ้นมาแล้วนั้นมีอยู่น้อยมาก รวมไปถึงในประเทศไทยมีการค้นพบซากเรือจมเป็นจำนวนมาก ซึ่งทางกองโบราณคดีใต้น้ำ ใช้เวลาในการลงพื้นที่สำรวจภาคสนามตามที่มีการแจ้งมาทางกอง ก็ไม่เหลือเวลาให้สืบค้นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ต่อไปได้ รวมทั้งยังพบเรือหลายลำที่มีอายุเป็นหลักพันปี เป็นเรือไม้เรือสำเภา ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องขุดค้นก่อน และศึกษาเป็นอันดับแรก ๆ ทำให้มีความจำเป็นจะต้องจัดลำดับ เรือประเภทเรือเหล็กที่มีอายุเพียง 100 ปี หรือน้อยกว่านั้นเอาไว้อันดับหลัง ๆ ดังนั้นข้อมูลในการค้นคว้าในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงต้องทำการสืบค้นเองเพิ่มเติมด้วยตนเอง

3. การสร้างสื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใต้ทะเล

สื่อภาพยนตร์สารคดีจัดทำขึ้นขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้ผู้คนที่ไม่นิยมการอ่าน ได้เข้ามาชมและรับรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ผ่านรูปแบบภาพยนตร์สารคดี โดยมีการจัดทำทั้งในรูปแบบเป็นตอนสั้น ๆ ความยาวตอนละ 3 นาที รวมทั้งหมด 8 ตอน เพื่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่ มีวิถีชีวิตที่รวดเร็ว ไม่ชอบการรับชมสิ่งใดเป็นเวลานาน การจัดทำเป็นตอนสั้น ๆ จะได้รับความสนใจมากกว่า ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เรือจมแก้วสมุทร ไม่ได้มีเพียง

แค่คนรุ่นใหม่เท่านั้น จึงมีการจัดทำภาพยนตร์สารคดีแบบยาวตอนเดียวจบความยาว 26 นาทีขึ้นมา เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายที่นิยมการชมภาพยนตร์สารคดีแบบดั้งเดิมได้รับชม ซึ่งภาพยนตร์สารคดีทั้งหมดนี้ ได้มีการเผยแพร่ไปยังช่องทางที่วือออนไลน์ YouTube และจากนั้นได้มีการแจกลิงก์การเข้ารับชมไปยังช่องทางอื่น ๆ ทั้ง Facebook Twitter และ Line โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าชมได้ด้วยวิธีการกดลิงค์ที่ให้ไป หรือสแกน QR code เพื่อเข้าชม ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของการสื่อสารด้วยสื่อภาพเคลื่อนไหวประเภทภาพยนตร์สารคดีนั้น ต้องการที่จะให้ข้อมูลเรื่องราวของเรือจมแก้วสมุทรแบบละเอียดมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์สำหรับผู้สนใจจะมำดำเนินสำรวจซากเรือจมแก้วสมุทร และยังเป็นการเชิญชวนให้บุคคลทั่วไป ได้หันมาสนใจดำเนินำท่องเที่ยวเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์เรือจมเพชรบุรีเบรเมนมากขึ้น ประหนึ่งไปท่องเที่ยวโบราณสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

โดยสื่อที่จัดทำขึ้นมีการเผยแพร่ผ่านทางช่องทางออนไลน์ ซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในยุคปัจจุบันได้ดี ทั้งนี้พบว่าสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญในการเข้าถึงความรู้ทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากหากมีเพียงแค่การบรรยายเท่านั้น คงทำให้เข้าใจประวัติศาสตร์ได้ยาก เนื่องจากเนื่องจากมีความสลับซับซ้อน แต่ทว่าเมื่อนำทั้งสองสิ่งมาประกอบกัน โดยมีทั้งสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และการบรรยายทางประวัติศาสตร์ ก่อนที่จะลงดำเนินำท่องเที่ยวซากเรือจมนั้น จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เข้าถึงการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี เพราะอยู่ในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้นั่นเอง

ทั้งนี้เรือการดำเนินำเรือจมช่วยให้เห็น ความรู้จมน้ำ พื้นที่ของชีวิต ประวัติศาสตร์ การค้า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และที่สำคัญ ช่วยเปิดหน้าต่างบานใหม่ ของเรือแก้วสมุทร ซึ่งแสดงให้เห็นคุณค่า บทบาทของเรือจม ที่อยู่ในหน้าประวัติศาสตร์ของประเทศไทย

การท่องเที่ยวดำเนินำศึกษาประวัติศาสตร์เรือจม เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะทางรูปแบบใหม่ในประเทศไทย โดยใช้แหล่งเรือจมแก้วสมุทรเป็นพื้นที่เป้าหมาย ทั้งนี้จะเป็นการสอดความรู้ทางประวัติศาสตร์ เข้าไปให้กับนักท่องเที่ยวดำเนินำ ดังนั้นการท่องเที่ยวรูปแบบนี้จะเป็นการท่องเที่ยวที่ได้ทั้งความรู้ และความบันเทิงในเวลาเดียวกัน รวมถึงเป็นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความหวงแหนในทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ เห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์ โดยเรื่องราวของเรือจมเพชรบุรี จะเป็นการบอกเล่าถึง สภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การค้า และการสงคราม เรื่องราวเหล่านี้จะเป็นความทรงจำของผู้คน โดยจากการสัมภาษณ์นักธุรกิจดำเนินำ ในเขตพื้นที่แสมสารพบว่า มีความสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยวดำเนินำลักษณะนี้ หากแต่ไม่มีแหล่งข้อมูลความรู้ที่จะมาใช้ในการบรรยาย เนื่องจากจากยังไม่มีใครศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เรือจมลำต่าง ๆ อย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังขาดสื่อสนับสนุนการเรียนรู้อีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันสื่อถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากในการเข้าถึงความรู้ ซึ่งหากมีการสร้างสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ จะสามารถช่วยกระจายความรู้ ออกไปได้กว้างมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลุ่มผู้เป้าหมายที่ได้รับชมภาพยนตร์สารคดีแล้วเป็นอย่างไร มีผลต่อการดำเนินน้ำหรือไม่
2. ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัย กับประชากรกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้รับผลภาพยนตร์สารคดี เพื่อศึกษาประชากรในกลุ่มที่กว้างขึ้นและสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์และความแตกต่างได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กองโบราณคดีได้นำ กรมศิลปากร. (2559). *รายงานเบื้องต้นการสำรวจเรือเพชรบุรี เปรเมน. จันทบุรี. กระทรวงวัฒนธรรม.*
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). *โครงการศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มด้านการตลาด สำหรับการท่องเที่ยวกลุ่มได้นำ. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.*
- โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. (2553). *การพัฒนาประเทศแนวความคิดและทิศทาง. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.*
- ชญาณุช วีรสาร. (2560). การผลิตภาพยนตร์สารคดีด้วยการเล่าเรื่องด้วยภาพ. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย, 37(2), 19-30.*
- ประทีน คล้ายนาค. (2545). *การผลิตรายการโทรทัศน์ทางการศึกษา. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- มนต์ศักดิ์ เกษศิริรินทร์เทพ, สมคเน วรวิวัฒน์, และประยูกต์ ศรีทองกุล (2563). การสื่อสารในภาพยนตร์สารคดีเชิงละครโทรทัศน์สะท้อนชีวิต ของผู้ป่วยโรคบุคลิกภาพแปรปรวนชนิดก้ำกึ่งเรื่อง “ไต้รอยกรีด”. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์, 19(1), 68-84.*
- สุธี พลพงษ์. (2548). *การลำดับภาพอย่างสร้างสรรค์สำหรับงานผลิตวีดิทัศน์. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.*

ภาษาอังกฤษ

- Buhalis, D. (2000). Marketing the Competitive Destination of the Future. *Tourism Management, 21(2000), 97-116.*
- North German Lloyd Steamship Company of Bremen. (1898). *Norddeutscher Lloyd History of the North German Lloyd Steamship Company of Breme. Germany.*

ระบบออนไลน์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. เข้าถึงได้จาก.

https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)*. เข้าถึงได้จาก. <http://nscr.nesdc.go.th/>

go.th/